

Dom Harcerza na Winiarach

W lutym 1946 roku na wspólnym posiedzeniu Zarządu Koła Przyjaciół Harcerzy (KPH) i Komendy VI Hufca Harcerzy Poznań – Winiary (VI HH) podjęto uchwałę o budowie na Winiarach DOMU HARCERZA. W tym celu powołano Komitet Budowy z panem Franciszkiem Koziczakiem¹ na czele. Komendant Hufca² wydał rozkaz, aby każdy harcerz przyniósł na budowę jedną cegłę.

Z rozważanych lokalizacji przyjęto propozycję dh. Stanisława Kudlińskiego³ (najstarszego członka Hufca Poznań Jeżyce) plac przy zbiegu ulic Widna, Winiarska i Bonin, o powierzchni 4730 m².

Zarząd Miasta przyznał powyższy teren, a także spalony dom przy ul. Obornickiej (obecnie Piątkowskiej) i barak w Kobylempolu oraz ogrodzenie stalowe fortu przy ul. Lechickiej do rozbiórki. Wojsko Polskie przekazało również do rozbiórki barak w Toruniu.

Projekt budynku opracował bezpłatnie pan Stefan Gendra z Podolan. Transportem konnym zajmowali się pp. Jan Kaźmierczak i Władysław Stróżyński (wszyscy członkowie KPH).

Harcerze dokonali rozbiórki wspomnianych budynków, zajmowali się oczyszczeniem cegły, załadunkiem i wyładunkiem itp. Szczególnie duży był udział tych druhów, którzy latem 1946 roku nie wyjechali na obóz. Każdy otrzymał kartę pracy, na której potwierdzano przepracowane godziny. Poszczególnymi etapami budowy kierowali starsi harcerze, jak np. dh Bogusław Olejniczak – wylewaniem łąw fundamentowych, a dh Zbigniew Pawła – wykonaniem instalacji elektrycznej. Wiele wysiłku wymagała też niwelacja terenu oraz ukształtowanie skarp i schodów przy ul. Widnej.

Z obozu w Jarnołówku w 1947 roku przywieziono wagonem kolejowym stoły i krzesła ogrodowe, drzwi itp. Dla uzyskania środków finansowych na budowę, KPH wraz z Komendą VI HH organizowały imprezy, zabawy taneczne i wenty. W 1948 roku wydrukowane zostały „cegiełki”, które rozprowadzane były przez KPH i harcerzy. Państwowa Szkoła Ogrodnicza przekazała żywotniki do obsadzenia terenu.

¹ Przewodniczący KPH

² hm. Teodor Łagoda; zmarł 26 grudnia 2002

³ Zmarł: 21 marca 2012 w wieku 95 lat

Fot. 1. Niwelacja terenu budowy Domu Harcerza.
W tle dom rodzinny dh. Teodora Krügierra na ul. Bonin

W końcowej fazie, przed uroczystym otwarciem, w robotach porządkowych dużą pomoc okazały harcerki z Winiar i Sołacza.

W ten sposób, dzięki wielkiemu zaangażowaniu, wysiłkowi i pracowitości Koła Przyjaciół Harcerzy i niemal wszystkich druhów VI Hufca, powstał jedyny w Polsce DOM HARERZA bez żadnej dotacji Skarbu Państwa.

W niedzielę 20 czerwca 1948 roku – przed wyjazdem na obóz – **odbyła się uroczystość otwarcia DOMU HARCERZA** na Winiarach w Poznaniu, przy ul. Widnej 3.

Fot 2. Zarząd Koła Przyjaciół Harcerzy
W tle obraz dh. Bogustawa Olejniczaka

Po raporcie i przeglądzie drużyn odbyła się Msza św., celebrowana przez ks. bp. Franciszka Jedwabskiego. Kazanie wygłosił kapelan Chorągwi Wielkopolskiej ks. Prof. Dr Jerzy Poniecki. Po poświęceniu obiektu odbyła się defilada, w której uczestniczyło wiele pocztów sztandarowych, drużyn harcerskich i orkiestr z terenu Poznania, a także licznie zebrane społeczeństwo. Defiladę odbierał Komendant Chorągwi wielkopolskiej dh hm. Czesław Karcz w towarzystwie Komendanta VI HH dh. phm. Teodora Łagody.

Fot. 3. Defilada pocztów sztandarowych w dniu otwarcia Domu Harcerza na Winiarach
W tle (po lewej) budynek Domu Harcerza

Po defiladzie odbyła się uroczysta akademія z udziałem m.in. 30-osobowego Komitetu Honorowego, 19-osobowego Komitetu Wykonawczego, artystów Opery Poznańskiej, zaproszonych gości, mieszkańców i harcerstwa. Na koniec uroczystości zasłużeni dla budowy harcerze otrzymali z rąk druha Hufcowego wyróżnienia i nagrody.

Nowo otwarty DOM HARCERZA stał się siedzibą Komendy VI HH, orkiestry hufca oraz drużyn harcerzy i zuchów z Winiar i Sołacza. Komitet Budowy prowadził dalsze prace tj. instalacje centralnego ogrzewania, tynkowanie ścian oraz wykończenie pomieszczeń na paterze i piętrze.

Wiosną 1950 roku został rozwiązany Związek Harcerstwa Polskiego. Dom Harcerza przekazano Związkowi Młodzieży Polskiej (ZMP).

Komitet Budowy, mając zobowiązania do spłacenia zaciągniętych pożyczek na budowę, czuł się nadal gospodarzem obiektu i organizował w nim imprezy dochodowe. Jednak z czasem i ta działalność zanikła.

W grudniu 1956 roku reaktywowany został VI HH im. Tadeusza Kościuszki. Jednym z priorytetowych zadań było przejęcie Domu Harcerza, wydierżawionego przez ZMP Akademickiemu Związkowi Sportowemu (AZS). W styczniu 1957 roku ZMP wypowiedziało warunki najmu,

Na terenie przyległym do Domu Harcerza miejscowy Komitet Blokowy urządził dziedziniec z huśtawkami, piaskownicami, ławkami i innymi urządzeniami dla dzieci.

W 1957 roku KPH spłaciło, pozostałe po budowie Domu Harcerza, wierzytelności i w ten sposób cały obiekt, bez żadnych zobowiązań finansowych, stał się własnością VI Hufca Harcerzy na Winiarach.

W grudniu 1960 roku po połączeniu się harcerzy i harcerek we wspólną jednostkę organizacyjną, zmieniona została nazwa na VI Hufiec Harcerski – Poznań-Winiary. W styczniu 1963 roku nastąpiła kolejna reorganizacja, w wyniku której powstał Hufiec Poznań-Jeżyce im. Stefana Czarnieckiego z siedzibą w Domu Harcerza na Winiarach przy ul. Widnej 3.

Fot 4. Tablica pamiątkowa na ścianie Domu Harcerza, na Winiarach

28 kwietnia 1996 roku w 50 rocznicę wbudowania kamienia węgielnego pod budowę Domu Harcerza na Winiarach, została odsłonięta tablica pamiątkowa, umieszczona przy wejściu do budynku.

Opracował: phm. Zbigniew Pawuła